

ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿ ಸಾಗಿದೆ ಎತ್ತ?

ಹೃದಯಕಾಂತ್ ದಿವಾನ್

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮೌನಸಮ್ಮತಿ ನೀಡುವುದರಿಂದಲೂ, ನಿಯಂತ್ರಿತ ಫಲಿತಾಂಶ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳ ಬಗ್ಗೆಗೆ ನೆಟ್ಟಿರುವ ತೀವ್ರತರ ನೋಟದಿಂದಲೂ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಸಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನೆನೆಗುದಿಗೆ ಸಂದಿರುವ 2016ರ ಭಾರತೀಯ ಕರಡು ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯು (2016 Draft Education Policy of India) ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಬೆಂಬಲಿಸುವಂತೆ ಇದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಕಲಿಕಾ ಫಲಿತಾಂಶ ಕಳಪೆಯಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವು, ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವ್ಯಾಪಕ ಅರಿವು ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಶಾಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ನಿಷ್ಣಾವಂತ ಶಿಕ್ಷಕರ ಬಗ್ಗೆ ದಂತಕಥೆಗಳೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಅಂತಹ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಎಂಬುದು ಶೋಚನೀಯ ಸತ್ಯ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ, ಸಾಧಾರಣ ಮತ್ತು ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಆಗ್ರಹಿಸುವ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ನಾಯಿಕೊಡೆಗಳಂತೆ ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಹಳ್ಳಿಗರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪೋಷಕರು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಶುಲ್ಕ ತೆತ್ತು ಈ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಅವರ ಮನವೊಲಿಸಲು ತಾವು ಆಂಗ್ಲಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳೆಂದು ಇವು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಶಿಸ್ತಿಗೆ, ನಿಯಮ ಪರಿಪಾಲನೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ನೀಡುವರೆಂದೂ, ಅವರಿಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ "ಮನೆಗೆಲಸ" ನೀಡಿ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸ್ಥೆ ತೋರುವರೆಂದೂ ಬಗೆಯುವ ಹಲವು ಮಂದಿ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಶಾಲೆಗಳು ಆಗ್ರಹಿಸುವ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಯಾರಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಇದು ಕೈಗೆಟುಕದ ಮರೀಚಿಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಮಂದಿ ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶುಲ್ಕ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರುವ ವಾದಸರಣಿಯೊಂದು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆ ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಶಾಲೆಗಳೆಂದು ಜನ ನಂಬುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡ ವಿಷಯಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದರೆ ತಾವು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಯಾರಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೈಚೆಲ್ಲಿ ಕೂರುವಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶ ಇಂದು ಇರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನೆನೆಗುದಿಗೆ ಸಂದಿರುವ 2016ರ ನೀತಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಇನ್ನೂ ಮೈದಳೆಯದ 2017ರ ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯನ್ನಾಗಲೀ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸುವ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಲೆಗಳ ಮತ್ತು ಬಡಜನರ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನೀತಿ ವಿಷಯಕ ಸಂವಾದ (The Policy discourse)

ನೀತಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಅದರ ಸಂರಚನೆಯ ರೀತಿಯನ್ನಾಗಲೀ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀತಿಗಳಾದರೂ ಏಕೆ ಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಶಾಲೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ನಮಗೆ ನೀತಿಯ ಅಗತ್ಯವಾದರೂ ಏನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಪ್ರಸಕ್ತ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಆ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಭಾರತಾದ್ಯಂತ ಯಾವುದೇ ಸುಸಂಬಂಧ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಯುಗಕ್ಕೆ ಮರಳಿ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ ಹೆಣಗಾಡುವ ಬದಲು ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ರಚಿತವಾದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ವಿಸ್ತೃತ ನೀತಿಯ ಕಡತವನ್ನು, ಅದು ನಿರೂಪಿತವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಈ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ನೀತಿ ಕಡತವು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು, ದೇಶದ ಮುಂದೆ ಇದ್ದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ಅದು ದೇಶದ ಅಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ದೇಶವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ವಿಸ್ತೃತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿತು, ತದನಂತರ ಆ ಕಡತವು ಎದುರಾಗಬಹುದಾದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ತಾನು ತೋರಿದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿತು. 1986ರ ನೀತಿ ಕಡತವೂ ಇದೇ ರಚನಾಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಹಿಂದಿನ 1968ರ ನೀತಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಗಳನ್ನು, ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಆಶಾವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ತಲುಪಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶದೀಕರಿಸಲು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿತು. ಪಠ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತದನಂತರದ ಅನೇಕ ಪಠ್ಯಸಂಬಂಧಿತ ನಿರೂಪಣೆಗಳಿಗೆ ದಾರಿತೋರಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿಗಳಿಗೂ, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಇದ್ದ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರವೊಂದರ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಪಾತ್ರ ಎರಡೂ 1968ರ ನೀತಿ ಕಡತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕಡತವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾರತೀಯರ ಜ್ಞಾನೋದಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಹೋಗಿದ್ದರೂ, ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ತನ್ನ ಸಮಾನತೆಯ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಮೆರೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ, 1986ರ ನೀತಿ ಕಡತವಾದರೂ (1968ರ ನೀತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೂ) ಅದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಜನರು ಕೇವಲ ಪ್ರಜೆಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು.

ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯು ಸಂವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ (Constitution assembly) ಚರ್ಚೆಗಳ, ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಆಶಯಗಳಿಂದ ದೂರಸರಿದು, ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ

ಸಂಕುಚಿತಗೊಂಡಿತು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ 'ನಯೀ ತಾಲೀಮಿ'ನ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದ ದಿನಗಳ ಚರ್ಚೆಯು ಕೆಲವು ಕಳವಳಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಿತ್ತು. ಇವುಗಳ ಆಧಾರಭೂತ ಉದ್ದೇಶ, ಅಂತರಾರ್ಥಗಳು ವಾದಗ್ರಸ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇವು ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯ ಪರವಾಗಿ ವಾದಿಸಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅಂಗೀಕೃತವಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಪೂರ್ಣಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಅದರ ಬಳಿಕ ಬಂದ ಕೆಲವು ಕಡತಗಳಂತೆಯೇ 1968ರ ನೀತಿ ಕಡತವು ನಯೀ ತಾಲೀಮಿನ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿತಾದರೂ, ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಒತ್ತು ಇದುವರೆಗೂ ದೇಶದ ಅಂಗಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಜೆಯನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲವೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಪೋಷಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಇತ್ತು.

ಈ ನೀತಿಯು ಯಾವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಲಭ್ಯವಿರಬೇಕೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಹಾಗೂ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಆಡಳಿತ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗೀದಾರರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಧೋರಣೆ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸುಳಿವುಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆನಿರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಂಡಿವೆ. ಇವು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಭಾಗಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯಿಂದ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದೇನು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರವು ಯಾವ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವ 2005ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಈ ನೀತಿಗಳಾದರೂ ಯಾವ ಖಚಿತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಹಾಗೂ ಯಾವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಾಧ್ಯತೆ ತೋರದೆ ಜಾಣಮೌನ ತಳೆದಿದ್ದವು. ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಚಳುವಳಿಯು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರ ಜೊತೆ-ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಈ ಶಾಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ತೋರಬೇಕಿರುವ ಅಗತ್ಯದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿತ್ತು. ನಯೀ ತಾಲೀಮಿನ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾದರೂ ಹಣಸಹಾಯವು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬಂದಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಮಧ್ಯದಂತಹ ಅನ್ಯತಿಕವಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬಂದವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾದ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಬಯಲುಮಾಡುವಂತೆ ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. 1930ರ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ವಿನ್ ಸ್ಕೋನ್ ನೀಡಿದ ಹೇಳಿಕೆಯು ನಯೀ ತಾಲೀಮಿನ ವಿಚಾರಧಾರೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿದ್ದರು ಕೂಡ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಸಮುದಾಯವು ಹೊರುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ 2016ರ ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯಿಂದ ನಾವು ಬಹಳಷ್ಟನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2005ರ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಬಂದ ಈ ನೀತಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಧೋರಣೆಪತ್ರಗಳನ್ನು-ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಧೋರಣೆಪತ್ರವನ್ನು-ಲಗತ್ತಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನೀತಿಸಂಬಂಧಿತ ಸಂವಾದಗಳಿಗೂ, ನೀತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಲಾಗುವುದೆಂಬ ಭರವಸೆಯೂ ಇತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ 2009ಕ್ಕೆ ಆಧಾರಭೂತ ಕಡತವೆಂಬಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2005ನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಎರಡೂ ಸೇರಿ ಸುವ್ಯಕ್ತ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ನೀತಿಗೂ, ಇವುಗಳಿಗೂ ಇದ್ದ

ಮಧ್ಯಂತರ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ನೀತಿಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಲೀ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸವಾಲುಗಳ ಬಗ್ಗೆನಿರಿಸಿದ ವರದಿಯ ತಯಾರಿಯಾಗಲೀ ನಡೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಜೆಗಳ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಕೆಲಸವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ಗೊತ್ತುಗುರಿಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸುತ್ತ ಸಂವಾದ, ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದುವಾದರೂ, ಅವುಗಳು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತಾಗಲೀ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತಾಗಲೀ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವುದೇ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಈ ಕಸರತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆಯು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಕೆಲವು ಕ್ರಮಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಎದ್ದು ಕೋಲಾಹಲದ ಶಮನಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಯಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ 2009ರ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಲಿದ್ದೇವೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ, 2009 (Right to Education Act 2009)

ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಎಂಬುದು ಯೋಗ್ಯ ಆಶಯಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವಷ್ಟೇ ಎಂದರೂ, ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅದು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕನ್ನಾಗಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿತು ಎಂಬುದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹ. ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತತೆಯ ತತ್ತ್ವ ಹಾಗೂ ಸಮಾನ ಶಾಲೆಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳೆರಡೂ ಇದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾರಗುಂದಿರುವುದಂತೂ ನಿಜ. ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 25ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಶಾಲಾಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಂತೆಯೇ ಆಯಿತು.

ಈ ಮೌನಸಮ್ಮತಿ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚುವಂತೆ ಇದ್ದು ಎರಡು ಕೊರತೆಗಳೆಂದರೆ: ಒಂದು, ಸರ್ಕಾರವು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಹಣವು ಶಾಲೆಗಳು ಆಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶುಲ್ಕಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರದೆ, ಸರ್ಕಾರವೇ ಮನಬಂದಂತೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಮೊತ್ತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡು, ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಾವಣೆ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆ ಶಾಲೆಗಳ ಅತಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆಬರಲು ಬೇಕಾದ ಯಾವುದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆರವು ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ, ಕಾನೂನಿನಡಿ ಸೀಟು ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಮಕ್ಕಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲರಾಗಿದ್ದು ಪೋಷಕರ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವಿತ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಆಘಾತವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಗಮನ ತೆರದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಸಂಭಾವಿತ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಮಕ್ಕಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಭೇದಭಾವ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗದೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಕಂದರ (Financial gap)_

ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ

ರಿತಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಬಾಧ್ಯತೆಯ ಅಭಾವ ಇರುವುದು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹೊತ್ತಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ದಂಡಿಸಲಾಗಲಿ, ತಿದ್ದಲಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಪೋಷಕರು, ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಹೊಣೆಹೊರುವವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಉಳಿದವರು ಕೇವಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು, ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇಡದೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಈ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದ್ದರಷ್ಟೇ. ಶಾಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು, ಬೋಧನೆಗೆ ಹೊರತಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದು ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರದ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ (ಅವುಗಳೇ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಅಧಿಕಾರಯುತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವು ಎಂದು ನಂಬಿ) ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯ ವಿಡಂಬನೆಯೇ ಸರಿ.

ದರ್ಪದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ (Overbearing monitoring)

ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಯಂತ್ರವು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೇಪೆಹಾಕುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು, ಅರ್ಧಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಾಗಲು ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ನೀಡದೆ, ಅವರ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಯ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ದರ್ಪದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹಾಗೂ ನಿರಂಕುಶಾಧಿಕಾರದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವು (tyrannical guidance) ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಭರವಸೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ, ಆಸಕ್ತಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ ಮಾಡಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಯು ಮೂಗುತೂರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಆಪಾದಮಸ್ತಕ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಪಾರಮಾಡುವ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಜ್ಜಾಗಿರುವಂತೆ ಇದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಈ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಹೇಳುವುದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಆಸರೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿದ್ದು "ನಪಾಸು ಮಾಡದೇ ಇರು"ವ (no detention) ಧೋರಣೆಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು, ಯಾವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತರಗತಿಯ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ಪವಾಡವೇ ಸೈ ಎನ್ನುವುದು ಇದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಒಂದಷ್ಟು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಎಂತೋ ಅಂತೆಯೇ, ಎಂದೂ ತಾವು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾರಹೇಳದ, ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಲೇಶವೂ ಇರದ, ಮಕ್ಕಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ವಿಷಯತಜ್ಞರು ಮಾಡುವ ಬಾಹ್ಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನರಳುವಂತಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ, ನೂತನ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2016ರ ಮುಂದೆ ಇದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು ದುಪ್ಪಟ್ಟು:

ಮೊದಲನೆಯದು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶದ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ, ಎರಡನೆಯದು, ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ. ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಿದ್ದವು. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸವಲತ್ತುಗಳ ಕೊರತೆಯಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸವಲತ್ತುಗಳಿಲ್ಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಡೀ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವ ಅಗತ್ಯಗಳೆರಡೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಮಿಲಿತವಾಗಿದ್ದವು.

ನೀತಿ ತಂದ ನಿರಾಸೆ (Policy disappointment)

ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ 2016ರ ನೀತಿ ರಚನೆಯ ಕಸರತ್ತು ತೀವ್ರ ಆಶಾಭಂಗ ತಂದದ್ದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿತ್ತು. ನೂತನ ನೀತಿಯು ಇನ್ನೂ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, ಕೊನೆಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ನೀತಿ ನಿರ್ದೇಶನ ಹಾಗೂ ಸೂಚನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಎಷ್ಟು ಉಳಿಯಬಹುದೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ನೀತಿರಚನೆಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಊಹಾಪೋಹಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಕರಾರುಗಳ ಹಾಗೂ ರಚನಾತಂಡದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಬೇಕಿದೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನ್ ಮಂಡಳಿಯ ವರದಿಗೂ ಮುನ್ನ ಮಾನವಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ನೀತಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯೊಂದನ್ನು (policy Statement) ಹೊರತಂದಿತು. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ನಡೆದ ತೀವ್ರರೂಪದ ಸಮಾಲೋಚನೆ, ಸಂವಾದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಕಥನವಿದ್ದರೂ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಕೊರತೆಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ನೀತಿ ಕಡತವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು, ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವ್ಯಾಪಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಮೊದಲುಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಮೊದಲನೆಯ ಕೊರತೆ. ಮಧ್ಯಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು ಕಡತಗಳ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2005ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಲುವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಿತ್ತು. ಇವುಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿದ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ ನೀತಿ ಜಾರಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಂಗಿತಾರ್ಥಗಳಿದ್ದವು. ಅಂತಹ ವಿಮರ್ಶೆಯಿರದಿದ್ದಾಗ ಬಯಸಿದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂತಹ ಮಿಶ್ರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ವಿವೇಕಗಳನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ನಡೆಯಿತು.

ಈ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ವೈಖರಿ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ದಾಖಲಿಸದೇ ಇದ್ದುದು ಎರಡನೇ ಕೊರತೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮೂರನೆಯ ಕೊರತೆಯು, ಎಷ್ಟನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಲಾಯಿತೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮುಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಸರಿದು ನೋಡುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳೆಂದರೆ: ನಮ್ಮ ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕೂ, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ; ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ, ಆಡಳಿತ

ಯಂತ್ರಕೂ, ಶಿಕ್ಷಣಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ; ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರ, ಅಂತೆಯೇ, ಶಿಕ್ಷಣವು ಯಾರ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ, ಅದಕ್ಕೆ ಧನಸಹಾಯ ಯಾರು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2005ರ ಮೂಲಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ನವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಬೇಕಿದೆ, ಅಂತೆಯೇ, ಆಗಲಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಬೇಕಿದೆ. ಬದಲಿಗೆ, ಈ ನೀತಿಯು ಕೆಲವು ಗೂಢ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ನೀತಿ-ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾದರೋ, ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಿರಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಆರ್ಥಿಕವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಇಂಬು ನೀಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಇದೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಗ್ಯರಾಗಿದ್ದು, ಅಂತಹವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಪೋಷಿಸಬೇಕಿದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ತಳವೂರಿದೆ. ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸದಲ್ಲಾಗಲೀ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋಗುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಅಗತ್ಯ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಧೋರಣೆ ಇರುವುದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಅಗ್ಗದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಾ, ಜಾಹೀರಾತುಗಳ ಭರಾಟೆಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಪೋಷಕರಾಗಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇಕಿರುವುದು ಕೆಲವು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಕೌಶಲಗಳು ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಈ ಧೋರಣೆಯ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗ. ಅಂತಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಮಾನ ಸಮೃದ್ಧ ತರಗತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕೆಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡುವ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.

ಹೀಗಾಗಿ, ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಲುಪಿಸುವುದನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೋಲನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು ದೂರವೇ ಉಳಿದು, ಇದನ್ನೇ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹಕ್ಕು, ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿರುವ ಪ್ರಜೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಬದಲು ದೇಶದ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವೆಂದು ಬಗೆದಿರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶ

ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೌಶಲಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಬಗೆಯುವುದೆಂದರೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶವು ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೇ ಎಂದು ನೇರವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ. ಇದರಿಂದ, ಜೀವನದ ಆನಂದ ಹಾಗೂ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೂಲಭೂತ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಗ್ರಾಮೀಣಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಡ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವುದಾದರೂ ಏತಕ್ಕೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಹೂಡಬೇಕಿರುವ ಬಂಡವಾಳವು ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ ಹೂಡಬೇಕಿರುವುದನ್ನು ಯಾವುದೇ ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಇಲ್ಲದೇ ಗುರುತಿಸಿ, ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ತೀರ್ಮಾನ ಕಾಣದೇ ನೆನೆಗುದಿಗೆ ಬಿದ್ದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದ್ದುದು ನಿಜ; ಆದರೆ, ಪ್ರಸಕ್ತ ನೀತಿಯಂತೂ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಕಡಿತವು ಕೇವಲ ಮನೋಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ವಾಸ್ತವತೆಯ ಸತ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಮಕ್ಕಳು, ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನೀತಿಯು ಹೇಳದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸಮುದಾಯವೂ ಭಾಗಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಮರು ಶೋಧಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬದಲಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ತಾರತಮ್ಯ ಭಾವ ತೋರಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೌಶಲಗಳ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು ಈ ನೀತಿಯ ಕರಡನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕುವವರಿಗೆ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಆಡಳಿತದ ಪ್ರಶ್ನೆ

ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭ್ಯವಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾರೀ ಅಡಚಣೆ ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಆಡಳಿತ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ನೀತಿ ಸೋತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವ; ಅವರಿಗೆ ಬೆನ್ನಲುಬಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುವ; ನ್ಯಾಯಯುತವೂ, ಆಧಾರಸ್ತಂಭವೂ ಆದ; ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿರುವ; ಅತಿಯಾದ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿಸುವ ಹಾಗೂ ವಿವೇಚನಾಶೂನ್ಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನೇ ಮರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ನಿಲುವು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಗತ್ಯವನ್ನು 2005ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಒತ್ತಿಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪುನರವಲೋಕನ ಮಾಡಿದ ಬಹಳಷ್ಟು ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿಯು ಮತ್ತೆ-ಮತ್ತೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ನೀತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಈ ನೀತಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಹೆಚ್ಚು-ಹೆಚ್ಚು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತಡ-ಇಷ್ಟೇ. ಈ ನಿಲುವು ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಿತವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವಷ್ಟೇ ಸಾಕು, ಸರ್ಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂಘಟನೆಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಖಾಸಗೀಕರಣವೊಂದೇ ಮದ್ದು ಎಂದು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳದೇ ಇರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಇಂಬುಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಸಿಯುವ ಹುನ್ನಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತು

ಈ ನೂತನ ನೀತಿಯು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಕೇಂದ್ರಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವ ವಿಚಾರದ ಕುರಿತಾಗಲೀ, ಅವರೇ ತಮ್ಮ

ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಸಬಲರನ್ನಾಗಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅನ್ವೇಷಿಸಲು, ಅನುಮತಿ ಇದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಬಗೆಯಾಗಲೀ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಒಂಟಿತನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಇರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಡಕಲೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಸುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂವಾದಗಳು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ, ಸ್ವಾಯತ್ತ ಹಾಗೂ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಶ್ರಮವನ್ನೇ ಕೈಬಿಟ್ಟಿವೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ಕಟ್ಟುಕಥೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಫಲಿತಾಂಶ ಹಾಗೂ ಹುಚ್ಚು ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಲೀ ಹಾಗೂ ಇವಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಆತಂಕಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಗೊಡವೆಗೇ ಹೋಗಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇವುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಪಣಗೊಳಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನೇ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಟಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ನಲಿವಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ತಾಳ್ಮೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಗಣನೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಅದು ಏಕಪ್ರಕಾರದ್ದಾಗಿ, ಘನತೆಯನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕಲಿಕಾ ಉದ್ದೇಶಗಳ, ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ಹೇರುತ್ತಾ, ವಿಭಿನ್ನ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ತಾಳ್ಮೆಯ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೇಣೀಕರಣದ ಉಲ್ಪಣ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಂದರಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ

ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಮ್ಮತವನ್ನು ಕಲೆಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ನಡುವಿನ ಅಸಮಾನತೆಯೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣಸಮಾಜದ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಶ್ರೇಣೀಕರಣದ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇಂದು ನಗರದ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ, ನಾಗರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಣಹೂಡುವುದು ಲೇಸು ಎನಿಸುವಂತಹ ವಾತಾವರಣವಿದೆ. ಭೂಸ್ವಾಧೀನದ ಒತ್ತಡ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದಂತೆ ಈ ಸಂಗತಿಯು ಇನ್ನೂ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯು ಇದನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬಲಿಷ್ಠರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಬಲರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಬಲತುಂಬಿದೆ. ಈ ನೂತನ ನೀತಿಯು ಕೆಲವು ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬಹುದೆಂಬ ಹಾರೈಕೆ ಇತ್ತಾದರೂ, ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಸಂವಾದಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ದಿಗಿಲೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಿತು. ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದಗಳು ಸರ್ವಾಂಗೀಣವೂ, ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವಂತಹದೂ, ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಹದೂ ಆದ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಷ್ಣಾತರನ್ನಾಗಿಸುವ ಬಯಕೆಗಳ ಸುತ್ತ ಗಿರಕಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮಾಡಿದ ವಾಗ್ದಾನಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹಿಂದೆಸರಿಯುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಉಪಕ್ರಮವು ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಡಳಿತದ ಕೈಗೊಂಬೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂಬುದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬೇಕಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಇರುವ ಸಾಧನ ಅಥವಾ ಜರಡಿ ಎಂಬ ಸೀಮಿತ ಉದ್ದೇಶವೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನಸೆಳೆಯುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

ಈ ನೀತಿಯು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅಮಾನತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದೆಯಾದರೂ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ, ನಿರ್ದೇಶಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಶ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ನೀತಿಯು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನವನ್ನು ಕಿರಿದಾದ, ಅಳೆಯಬಹುದಾದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಹಮತವಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ, ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಮಗ್ರತೆಗೂ ಏಕರೂಪದ ಮೈಲುಗಲ್ಲುಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಕೂಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಮಕ್ಕಳ ಇಡೀ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕುತ್ತುಬರಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರಿ ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಪ್ರಾಯಶಃ ಸದುದ್ದೇಶದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ನಾಯಿಕೊಡೆಗಳಂತೆ ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿರುವ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಯಾವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಂತಹ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಶಾಲಾಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಇಳಿಸಲು ಬೇಕಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಎಂತೋ, ಅಂತೆ ಉಳಿದಂತೆಯೂ, ಶಿಕ್ಷಕನನ್ನು ವಸ್ತುಗಳ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ಕರ್ತವ್ಯವುಳ್ಳ ಉಗ್ರಾಣಪಾಲಕನನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂಬುದು (ಸನ್ನಿವೇಶ, ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ವಾತಾವರಣಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ) ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ನಿರಂತರ ಸಂವಾದ ಎನ್ನುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಯಾವುದನ್ನು “ಒಳಸುರಿ-ಹೊರಸುರಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ” (input-output process) ಎಂದು ಸೌಮ್ಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಹುದೋ ಅಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಶಾಲೆ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವು ಸಂಕುಚಿತಗೊಂಡಿರುವಾಗ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದರೋ ಹಿಂದು-ಮುಂದು ನೋಡದೆ “ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು” ಮತ್ತು “ದುರ್ಬಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು” ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಯಾವ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನವು ಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತದೋ ಅಂತಹ ತತ್ತ್ವಗಳ ಆಶಯಕ್ಕೆ ನಿಕಟವಾದ 2005ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಕೆಲವು ಅತಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ರಚನಾತ್ಮಕ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡಲು ಪ್ರಸಕ್ತ ನೀತಿಯು ಮೌನಸಮ್ಮತಿ ಇತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಗಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಗೂ ವರ್ಗವಿಂಗಡನೆಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣನೀತಿಯ ವಿಕಸನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಸವಾಗುವ ಅಪಾರದರ್ಶಕತೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಂತಹ ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವಂತದ್ದು. ಯಾವ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು, ಹೊಸ ನೀತಿಯನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಮಾನತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದೆಯೋ, ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸದಿರುವುದು ಈ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಆಕರಸೂಚಿ:

1. National Policy of Education 1968, Section 4.2, pg 38, Department of Education, GOI
2. National Policy of Education 1986 MHRD, GOI Section 3.2,4.6,5.9,5.157.1,7.2,7.3, 9.1 and 9.2.

3. And The Programme of action 1992 , Department of Education MHRD Delhi
4. National Curricular Framework 2005, Chapter , pg , NCERT
5. The Right of Children to Free and Compulsory Education 35 of 2009, Sections 12, 23,24, 27, 29(2h) GOI, 26 August, 2009 Dewan, H.K., Mahadale, A., Towards a New Education Policy Directions and Considerations, Economic & Political Weekly NOVEMBER 28, 2015 vol I no 48
6. Dewan, H.K., eq¶lr vkSj vfuok;Z f'k{kk vf/kfu;e% dqN fopkj.kh;fcang, **Mool Prashan**
7. Dewan, H.K., Dimensions of Quality Education- Situation, Challenges and the Way Forward in report on, Right to education papers and proceedings of a Consultation, page 46, Ajit Foundation 2016
8. Dewan,H.K., Dewan,S.,Poor Learning among Socially Marginalised Children Socio- Cultural Factors and Challenges, Presentation at National Conference on "Factors of Poor Learning: Challenges, Opportunities and Practices for Learning Improvement in Socially Diverse Elementary Schools of India" 2, to 4 September, 2016, New Delhi

ಹೃದಯಕಾಂತ್ ದೀವಾನ್ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಜೀಮ್ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಏಕಲವ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರೂ, ಉದಯಪುರದ ವಿದ್ಯಾಭವನ ಸೊಸೈಟಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ 40 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರ ವಿಭಿನ್ನ ಮಜಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂರಚನೆಗಳ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಾವೀನ್ಯಗಳನ್ನು ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು hardy.dewan@gmail.com ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಅನುವಾದ: ಕುಶಾಲ್ ಬಿ.ಎಸ್

ಪರಿಶೀಲನೆ: ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಮಂಡೆಕೋಲು